

۳

انسان و محیط زیست

محیط زیست

با توجه به تصویر بگویید افرادی که در شهر و روستا زندگی می کنند با چه چیزهایی در ارتباط هستند؟

همان‌طور که در تصاویر مشاهده می‌کنید هر چه در اطراف انسان وجود دارد و بر زندگی او اثر می‌گذارد محیط زیست انسان را تشکیل می‌دهد. خورشید، هوا، آب، خاک، گیاهان، جانوران، خانه، مدرسه و افرادی که با شما در ارتباطند همگی جزء محیط زیست شما هستند.

مشاهده کنید

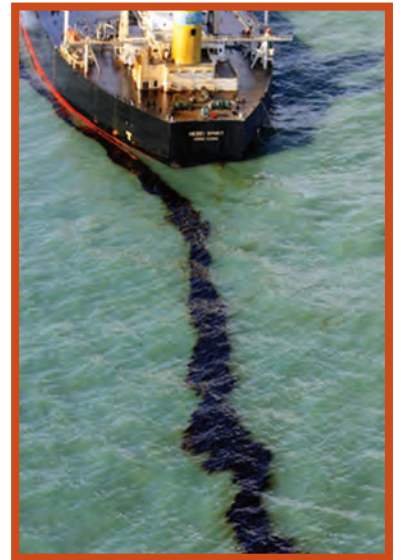
- با توجه به تصویر، محیط زیست کسانی که در قطب شمال زندگی می‌کنند از چه چیزهایی تشکیل شده است؟

- به محیط اطراف خود توجه کنید و بگویید محیط زیست شما از چه چیزهایی تشکیل شده است؟

آلودگی محیط زیست

آلودگی؛ یعنی هر چیزی که اثر بد و نامناسبی در محیط اطراف ما ایجاد کند و به محیط زیست آسیب برساند. محیط زیست ما از راه‌های مختلفی آلوده می‌شود. با توجه به تصویرها بگویید از چه راه‌هایی محیط زیست ما آلوده می‌شود؟

مشاهده کنید

- چه چیزهایی محیط زندگی شما را آلوده می‌کند؟

آلودگی هوا

گازها (دی‌اکسید کربن و...) و دودی که از سوختن مواد سوختنی (گاز، بنزین، گازوئیل و...) از اتومبیل‌ها، کارخانه‌ها و خانه‌ها تولید می‌شود، در هوا آلودگی ایجاد می‌کند.

با توجه به تصویر بگویید چه چیزهایی هوای شهر را آلوده کرده است؟ آلودگی هوا در شهرهای پرجمعیت، که از وسایل دودزا استفاده می‌کنند، بیش‌تر است.

گفت و گو کنید

شخصی که در تصویر مشاهده می‌کنید، به‌هنگام سم‌پاشی از ماسک استفاده کرده است.

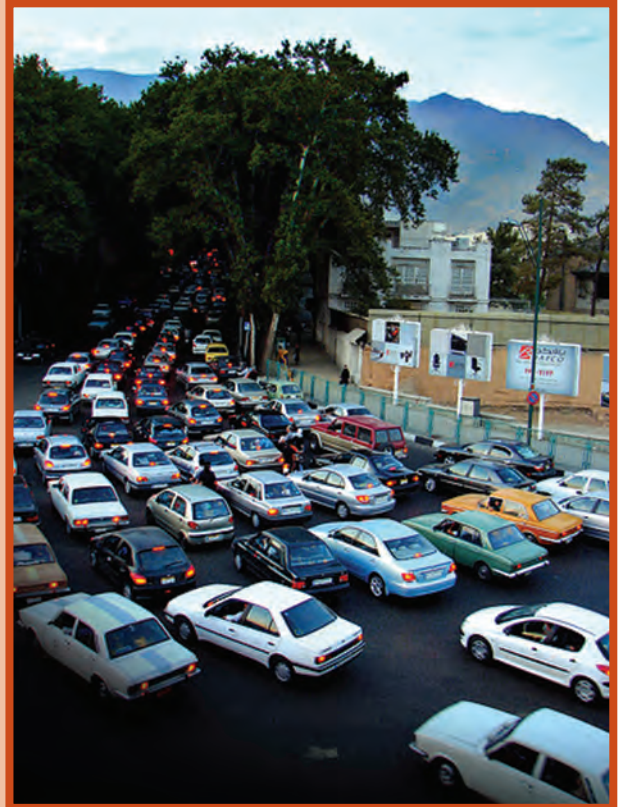
- آیا می‌توان گفت که سم و حشره‌کش‌ها هوا را آلوده می‌کنند؟

فکر کنید

- در محیط زندگی شما چه چیزهایی هوا را آلوده می‌کند؟

- به تصاویر نگاه کنید و بگویید در کدام یک آلودگی هوا بیش تر است؟ چرا؟

آلودگی صوتی (صدا)

در محیط زندگی خود، صداهایی؛ مانند: صدای بوق اتومبیل، صدای پرواز هواپیما، صدای حرکت قطار و صداهای دیگری را می‌شنوید که ممکن است گوش شما را ناراحت کند.

به سر و صداهایی که آرامش انسان را برهم می‌زند و سلامت او را به خطر می‌اندازد، **آلودگی صوتی** می‌گویند.

فکر کنید

- چه صداهایی را در محیط زندگی خود می‌شنوید؟
- چه صداهایی در محیط زندگی شما آلودگی صوتی ایجاد می‌کند؟

آلودگی آب

به تصاویر زیر نگاه کنید و بگویید چه چیزهایی باعث آلوده شدن آب‌ها می‌شود؟

کودها و سم‌های کشاورزی، فاضلاب‌ها و مواد سمی کارخانه‌ها و خانه‌ها از آلوده کننده‌های آب هستند. این مواد وقتی به آب رودخانه و دریاها وارد می‌شوند، ماهی‌ها و جانوران دریایی را از بین می‌برند.

فکر کنید

– آب از چه راه‌های دیگری آلوده می‌شود؟

آلودگی خاک

می‌دانید گیاهانی که در خاک رشد می‌کنند، به خاک سالم و مناسب نیاز دارند. در صورتی که خاک‌ها آلوده شوند، به رشد گیاهان و کشاورزی آسیب می‌رساند. زباله‌هایی که در خانه‌ها و کارخانه‌ها تولید می‌شوند باید به روش مناسب جمع‌آوری شوند و از بین بروند؛ در غیراین صورت، باعث آلودگی خاک‌ها می‌شوند. زباله‌هایی که از خانه‌ها جمع‌آوری می‌شوند، شامل پسماند^۱ مواد غذایی، مواد فلزی، پلاستیکی، شیشه‌ای و کاغذی است. زباله‌های شهری پس از جمع‌آوری در مکانی دور از شهر به روش مناسب سوزانده یا در خاک دفن می‌شوند.

۱- پسماند مواد غذایی: آنچه از مواد غذایی باقی می‌ماند.

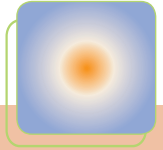
مشاهده کنید

با توجه به تصویر بگویید زباله‌هایی که پس از مصرف این مواد حاصل می‌شود شامل چه موادی است؟

گفت و گو کنید

اگر مأمورین شهرداری زباله‌های خانه‌ی شما را جمع‌آوری نکنند، زباله‌ها چگونه محیط زندگی شما را آلوده می‌کند؟ درباره‌ی آن گفت‌وگو کنید.

یک روز از صبح تا شب نام زباله‌های منزل خود را یادداشت کنید؛ سپس نام زباله‌ها را در ستون مربوط به آن بنویسید و در مقابل هریک، نوع مواد تشکیل دهنده‌ی آنها را علامت بزنید.

مواد کاغذی	مواد پلاستیکی	مواد شیشه‌ای	مواد فلزی	پسماند مواد غذایی	نوع زباله نام زباله

مصرف دوباره‌ی زباله‌ها (بازیافت مواد)

امروزه برخی از زباله‌های کاغذی، فلزی، پلاستیکی و شیشه‌ای را دوباره به مواد قابل استفاده تبدیل می‌کنند. به این کار **بازیافت مواد** می‌گویند.

برای مثال روزنامه‌ها و کاغذهای باطله را، که جمع‌آوری شده، به کارخانه‌ی «بازیافت مواد» می‌برند و از آن‌ها جعبه و کارتن درست می‌کنند.

از زباله‌های پلاستیکی، وسایلی؛ مانند: دمپایی، کیسه‌ی زباله، سرعت‌گیر خیابان و گلدان و... درست می‌کنند.

بنابراین لازم است برای بازیافت مواد، زباله‌ها از همان ابتدا به‌طور جداگانه جمع‌آوری شوند.

فکر کنید

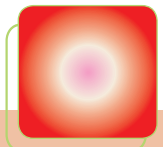
- چگونه می‌توانیم در خانه‌ی خود به بازیافت مواد کمک کنیم؟ توضیح دهید.
- چه وسایلی را می‌شناسید که از بازیافت مواد درست شده است؟ نام ببرید.

گفت و گو کنید

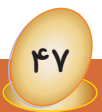
توصیه می‌شود از وسایلی که از بازیافت مواد به دست می‌آید، برای نگهداری مواد غذایی استفاده نشود؛ در کلاس درباره‌ی آن گفت‌وگو کنید.

بیش‌تر بدانید

افزایش جمعیت و استفاده‌ی نامناسب از منابع طبیعی؛ مانند: جنگل، آب، خاک و... باعث کاهش این منابع و افزایش زباله‌ها می‌شود. با توجه به این که افزایش زباله‌ها محیط زیست را آلوده می‌کند، لازم است برای کاهش آلودگی و حفظ منابع طبیعی زباله‌ها بازیافت شوند. در زیر چند نمونه‌ی دیگر از فایده‌های بازیافت زباله آورده شده است.

- به سلامت محیط زیست کمک می‌کند.
- در هزینه‌ی تولید مواد، صرفه‌جویی می‌شود.
- در مصرف مواد، صرفه‌جویی می‌شود.

وجود این علامت روی هر کالا نشان می‌دهد که این کالا پس از مصرف نیز دورانداختنی نیست و می‌توان آن را به کمک بازیافت دوباره مصرف کرد.

چگونه محیط زندگی خود را تمیز و سالم نگه داریم؟

برای آن که محیط زندگی سالمی داشته باشیم، بهتر است در خانه، مدرسه، خیابان، بازار و ... و حتی زمانی که به مسافرت می‌رویم از آلوده شدن محیط زیست جلوگیری کنیم. برای این کار باید به نکات زیر توجه کنیم.

- زباله‌ها را در کیسه‌ی زباله بریزیم و در آنها را محکم ببندیم.

- از ریختن زباله در خیابان، جوی‌ها و رودخانه‌ها خودداری کنیم.

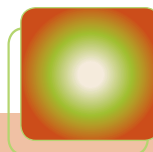
- از گل‌ها و گیاهان به خوبی مواظبت کنیم و با کاشتن درخت به پاکیزگی هوا کمک کنیم.

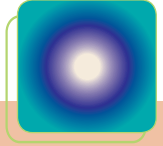
- در محیط زندگی خود از ایجاد صداهای بلند خودداری کنیم.

گزارش دهید

شما برای تمیز و سالم نگه داشتن محیط زندگی خود چه کارهایی انجام می دهید؟
آن را در کلاس به دوستان خود گزارش دهید.

پوستر بسازید

به دو گروه تقسیم شوید. یک گروه؛ مانند نمونه ویژگی‌های یک محیط زیست سالم را روی مقوا بنویسد و در مقابل آن‌ها تصاویر مربوط به هر یک را بچسباند.

تصاویر	محیط زیست سالم

تصاویر	محیط زیست آلوده

گروه دیگر؛ مانند نمونه بالا، پوستری برای محیط زیست آلوده تهیه کند.